

feltételek mellett kapna hitelt. A tőkehiánynak másik következménye az, hogy a termelés nem fejlesztheti ki kellőleg kereteit.

Főfeladat volna minden gazdasági erőnket a kivitel fejlesztésének szolgálatába állítani. Itt első sorban a mezőgazdasági cikkek jönnek figyelembe. Nemcsak régi piacokat, Ausztriát és a mai Csehszlovákiát lehet megtartaniuk, hanem jelentősebb arányban kell részt venniük az egyéb importra szoruló közép-európai állam forgalmában. Ellentétben egyes körökkel a könyv kedvezően ítéli meg a magyar agrárcikkek helyzetét külföldi piacokon. Fontosnak találja azonban, hogy a földművelési kormány kivegye a részét abból a munkából, amely a magyar mezőgazdaság átszervezéséhez szükséges. Ez részben gazdaságpolitikai, részben pénzügyi feladatokat jelent. A mezőgazdaság vámtérheit nem lehet teljes mértékben felelőssé tenni a kivitel stagnálásáért, hiszen a lengyel mezőgazdaság nagyobb megterhelés mellett is erős versenyre képes. Az ipari kivitel lehetőségeit tárgyaló fejezet kiemeli azt, hogy az iparfejlesztést a védővámpolitika csak megkezdte, de magában, megfelelő közszállítási szabályzat kivitel finanszírozása és kiviteli hitelbiztosítás nélkül nem vezet célhoz. Különösen fontos volna a belföldi cikkek fogyasztásának intézményes fokozása, természetesen észszerűen, nehogy a kisebb behozatal folytán előálló előnyt a drágább, vagy silányabb minőségű cikk kisebb használati értéke paralizálja. Sürgeti a vámtmentes kikészítési eljárás kiterjesztését és praktikusabb kezelését. Javulást vár a mű attól is, ha a kereskedelem nagyobb arányban vesz részt a forgalom lebonyolításában és a magyar gyártmányok érdekében folytatott propagandában. Kereskedelmi politikánk kritikája után rátér külügyi szolgálatunk szerepére. Itt az állami szervekre még nagy feladatok várnának. Ma a kamara maga e téren igen sokat végez. Ez után az adózás kérdésével foglalkozik: hibáztatja a kormányt, hogy nincs figyelemmel arra, hogy milyen nagy mértékben reagál a termelés, és ennek következtében a fogyasztás a megterhelésekre. Részletelesen foglalkozik ezután a fuvarterhekekkel. Kimutatja, hogy az érvényben levő tarifapolitika milyen nehéz helyzetet teremt a magyar áru számára akár az 1913-as évvel, akár a mai külföldi állapottal vetjük össze. Éppen ezért volna fontos szerepük az átrakódás nélküli tengerentúli szállítást lehetővé tevő komphajóknak, amivel állítólag 25—35% fuvardíj-költség megtakarítás járna.

Az előbbiekben röviden ismertetett munka nagy érdeme, hogy egyformán nyújt értékes anyagot az elmélet és gyakorlat embereinek. Nagy felkészültséggel és roppant szorgalommal összehordott anyaga, objektív szelleme igen sok könyvespolcon biztosít számára helyet.

A könyv szerkesztőit: Székely Arthur dr.-t, Gyömrei Sándor dr.-t és Bertalan István dr.-t elismerés illeti meg buzgalommal és hozzáértéssel végzett munkájukért.

S.-P. A. dr.

Albert Halász engineer: New central Europe in economical Maps. — Das neue Mitteleuropa in wirtschaftlichen Karten.

1928 Published By R. Gergely Bookseller. Budapest, 1928. 119 Maps — 119 Karten.

Résumé. C'est une source utile pour ceux qui étudient pour l'Autriche, la Bulgarie, la Hongrie, la Pologne, le Royaume des Serbes, Croates et Slovènes, la Roumanie et la Tchéco-Slovaquie, les résultats politiques et économiques de la guerre. L'ouvrage présente la situation générale de ces pays, ainsi que les principaux facteurs de la production et du trafic.

A világháborúnak ide s tova 10 esztendeje vége van már, de az a helyzet, amelyet a békeszerződés Közép-Európában teremtett a legkevesebb ember előtt látszik megszilárdult kikristályosodott állapotnak. A világ egészében súlyos gazdasági átalakuláson megy át, amelynek változásai a köztudatban csak halványan foglalnak helyet. Mindazok számára, akik az ezzel kapcsolatos kérdéseket tanulmányozni óhajtják, igen fontos segédeszközt nyújt Halász Albert munkája. A könyv anyagát Lengyelország, Cseh-Szlovákia, Ausztria, Magyarország, Románia, az Sz. H. Sz. állam és Bulgária adatai szolgáltatják. A bevezető részben egész Európa néhány fontos népmozgalmi, közlekedési és gazdasági adatait szemléltető térképeket találunk, kiterjedt táblázatos anyagot ellátva. A közép-európai államok tárgyalását a kisebbségek és a városi népesség ismertetése vezeti be. Ezek után rátér az Osztrák-Magyar Monarchia szerepére és gazdasági jelentőségére. Megmutatja a közös vámtarifa felosztása által előállott elaprózódást. Igen ügyes az az összeített térkép, amelynek alapját egy hegy- és vízrajzi térkép szolgáltatja és erre ráhajtható a két áttetsző papírlapon feketével, illetve vörössel kirajzolt régi és új határ. A természeti egységek felbomlása és az új határok ötletszerűsége ilyen élesen még nem volt feltüntetve. Több térkép foglalkozik közép-európai víziutakkal, különösen a Dunával. Igen értékes anyagot tartalmaznak a vasút fejlődését szemléltető térképek, amelyek 1855-től a világháború kezdetéig épült vonalakra terjednek ki. Az automobil, a telefon, a légiforgalom és a rádió szintén egy-egy térképpel szerepelnek a gyűjteményben. Részletes tárgyalás során ismerjük meg Közép-Európa energiaforrásait. Legfontosabb bányászati termékekre is kiterjed a szerző figyelme. Az általános szokástól eltérően mezőgazdasággal csak a második részben foglalkozik. Nagy érdeme a mun-

kának, hogy az egyes tényezőket új m. szántóföld, búza, rozs, árpa, zab, stb., kis közigazgatási egységekre vonatkoztatva tudja bemutatni, ami által nemcsak gazdaságpolitikai, hanem gazdasággeografiai jelentőséget is nyer. Az állatállomány szemléltetése után a mezőgazdasági ipar kártografikus bemutatása következik. Ezekhez kapcsolódik az illető cikkek külkereskedelmi forgalma. Végül országonként a külkereskedelmi forgalom alakulását ismerteti. Szükséges, hogy az ismertetett munkát kártografiai szempontból is vizsgáljuk. Itt elsősorban bizonyos szerkesztési egység hiányát kell észrevennünk, ami különböző alaptérképek használatában helyen-

ként az egész világ helyzetével való összehasonlításban jelentkezik. Ki kell azonban emelnünk, a nyomtatás és a színezés finomságát és fejlett technikáját.

A felhozott kifogások nem kívánnak semmit elvenni a munka értékéből és a szerző érdeméből, melyet főleg az értékes és terjedelmes számanyag összegyűjtésével és feldolgozásával szerzett. Az „Új Közép-Európa“ hézagpótló jelentőségű a szakirodalomban és remélhetőleg igen sok idegen számára fog felvilágosítással szolgálni az elkövetett súlyos gazdasági és politikai hibákat illetően.

S.-P. A. dr.

Folyóiratszemele.

Reviews.

Archiv für Soziale Hygiene und Demographie (3. köt. 2. f., Berlin-Charlottenburg 1928, ném.). — *Atzler E.*: Munkafiziológia. — *Thiken J.*: Alkoholbetegek és veszélyeztetettek egészségügyi gondozása mint a közegészségügyi gondozás egy feladata. — *Kappes Fr.*: Társadalomorvosi vizsgálatok a schwarzwaldi gyermekpásztorkodásról. — *Roesle E.*: Javaslatok a megbetegedési statisztika nemzetközi kiépítésére. — *Brenkman C. J.*: Statisztikai anyagok gépi feldolgozásának értéke a szociális egészségügy szempontjából. — *Kasten A.*: Adalék a társadalmi gondozás statisztikájához. — *Hartwig J.*: Lübeck városi elvetélések 1926-ban. — *Dornedden H.*: A járványos gyermekbénulás elterjedése a Német Birodalomban és az ellene életbeléptetett hatósági intézkedések. — *Frey H.*: A vándor-gondozás mai állapota Németországban. — (3. köt. 3. f.). — *Klose F.* és *Wurm O.*: Állami tejjellenőrző szervek: a városi tejjelátvitel javításának egy útja. — *Peiser J.*: Gyermekek kihelyezésének (nyaraltatásának) eredményessége kor, időjárás és évad szerint. — *Meier E.*: A németbirodalmi lakásviszonyok. — *Roesle E.*: A csecsemő- és gyermekhalandóság jelentősége a népmozgalom szempontjából. — *Markuson Th.*: A társadalombiztosítási megbetegedési statisztika Szovjet-Országokban. — *Philippsthal H.*: A zsidóság állapota és mozgalma Németországban.

Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik (59. köt. 3. f., Tübingen 1928, ném.). — *Ammon A.*: Oppenheimer tiszta és politikai gazdaság-elmélete. — *Wittek P.*: Törökség és iszlám. — *Sargant Florence P.*: Statisztikai megalapozás nélküli gazdaságelmélet tévedései. — *Baracs J.*: Kamat, hitel és konjunktúra.

Commerce Reports (1928. 22. sz., Washington, ang.). — A latin-amerikai kereskedelem tendenciája. — Alaszka gazdasági fejlődése. — Latin-amerikai városoknak és tartományoknak nyújtott kölcsönök. — (1928. 23. sz.). — Algír fejlődése. —

A francia automobilipar. — (1928. 24. sz.). — A nemzetközi kartellmozgalom. — Nemzetközi külkereskedelmi forgalom 1927-ben. — Paraguay gazdasági és kereskedelmi fejlődése. — (1928. 25. sz.). — A balti államok fejlődése. — Az 1927. évi brit-amerikai fizetési mérleg.

Deutsches Statistisches Zentralblatt (1928. máj.-jún., Lipcse, ném.). — *Staedler F. A.*: Statisztikai kutatómódszerek alkalmazása a modern természettudományokban. — *Feld W.*: Különböző grafikai kérdések. — *Gumbel E. J.*: Mendelizmus és statisztika. — Az idegenforgalom és az idegenforgalmi statisztika irodalma.

Föld és ember (7. évf. 3-4. sz., Szeged-Budapest, m.). — *Ványó A. T.*: A Vulka völgyének településföldrajza. — *Márton Gy.*: A Maros síksági szakaszának folyómenti települései: Osanádvára és Makó települése. — A szegedi alföldkutató bizottság.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik (1928. jún., Jéna, ném.). — *Katser L.*: A gazdasági beszámítás kérdése a német közgazdaságtanban. — *Vogel H. E.*: A közgazdasági fejlődésfolyamat elmélete és továbbfejlesztése egy evolucionáris konjunktúra-elmélettel. — *Willeke E.*: A német szindikalizmus eszmévilága. — *Winkler W.*: A Nemzetközi Statisztikai Intézet XVII. ülése.

Közgazdasági Szemle (1928. ápr.-máj., Budapest, m.). — *Neubauer Gy.*: Tőke, vagyon, gazdag-ság. — *Fülei-Szántó E.*: A valorizáció törvényhozásunkban, különös tekintettel az 1928. évi XII. t.-c.-re. — *Zelovich L.*: Kereskedelmi mérlegünk kérdéséhez. — *Buday Gy.*: A newyorki értéktőzsde és pénzpiac. — Az új román banktervezet. — *Zelovich L.*: Világ gazdasági visszaillesztés 1927-re.

Kwartalnik Statystyczny (1928. 2. f., Varsó, lengyel-fr.). — *Hamburger M.*: Az eltérések szabályszerűsége. — *Sokolowski C.*: A fogyasztási szövetkezetek Lengyelországban 1925-ben és 1926-ban. — *Szule S.*: Lengyelország és Varsó régebbi